

Є. В. Савка,
аспірант, Львівський торговельно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-4291-2277>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.20.215

ФАКТОРИ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ: ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ

Y. Savka,
Postgraduate student, Lviv University of Trade and Economics

FACTORS FOR STRENGTHENING THE ECONOMIC SECURITY
OF RETAIL ENTERPRISES: AN APPLIED ASPECT

У статті обгрунтовано пріоритетне значення зміцнення економічної безпеки для підприємств роздрібно́ї торгівлі, яке охоплює численну кількість критично важливих торговельно-збутових операцій. Авторські доводи та припущення акцентуються на виявленні комплексу факторів, вплив яких визначає рівень економічної безпеки таких підприємств. Запропоновано дотримуватися структурного підходу до ідентифікації цих акторів, що обумовлено комплексністю та різносторонністю процесів зміцнення економічної безпеки. Відповідно, економічну безпеку досліджуваних підприємств розділено на такі складові — фінансово-інвестиційну, маркетингову, логістичну, інформаційно-аналітичну, інноваційно-технологічну, інтелектуально-кадрову. Для кожної складової визначено набір ключових факторів, вплив яких визначає ступінь зміцнення економічної безпеки підприємств роздрібно́ї торгівлі. Сформовано очікувані результати впливу цих факторів, які класифіковано з огляду на їхній рівень стимулювання або дестимулювання зміцнення економічної безпеки підприємств роздрібно́ї торгівлі.

The article substantiates the priority importance of strengthening economic security for retail enterprises, which covers numerous critically important trade and sales operations and ensures the stability of their functioning in the conditions of a modern dynamic economy. The author's arguments and assumptions are focused on identifying a set of factors whose influence determines the level of economic security of enterprises, which, in turn, is key to increasing their competitiveness and stability in the market. The relevance of the study is due to the high level of uncertainty of the impact of economic, technological, social and market trends, to which enterprises have to constantly adapt, which requires the formation of a fundamental scientific and practical basis for substantiating the intensity of changes and predicting expected results. The article proposes to adhere to a structural approach to identifying factors of economic security, which is due to the complexity and multifaceted nature of the processes of its strengthening. The economic security of the studied enterprises is divided into six interrelated components: financial and investment, marketing, logistics, information and analytical, innovation and technological and intellectual and personnel. For each component, key factors are identified, the impact of which forms the degree of strengthening of economic security, and the expected results of the action of these factors are classified by the level of stimulation or disincentive. The proposed approach allows a comprehensive assessment of the impact of various factors on the level of economic security, to determine priority areas for its strengthening and to ensure the development of risk management strategies and the adoption of effective management decisions. The practical significance of the study lies in the formation of a methodological basis for increasing financial stability, optimizing logistics and trade and sales processes, improving

marketing activities and developing the human resource potential of retail enterprises. The scientific novelty of the work lies in the comprehensive integration of financial, marketing, logistics, information and analytical, innovation and technological, and personnel aspects to assess and strengthen economic security, which allows adapting methodological approaches to modern market challenges and increasing the efficiency of managerial decision-making.

Ключові слова: економічна безпека, підприємства роздрібної торгівлі, зміцнення, фактори, ризики, загрози, ресурсне забезпечення.

Key words: economic security, retail enterprises, strengthening, factors, risks, threats, resource provision.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Економічна безпека є комплексним поняттям, яке охоплює всі ключові процеси функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, зокрема підприємств роздрібної торгівлі. В сучасних умовах динамічних змін, яким властива макроекономічна нестабільність, інтенсивна конкуренція, глобалізаційна непередбачуваність та інше, питання забезпечення та посилення економічної безпеки набуває особливого значення. Однозначно роздрібна торгівля як одна з найбільш динамічних сфер економіки потребує постійного моніторингу та своєчасного реагування на ризики і загрози, пов'язані з послабленням та неконтрольованим погіршенням економічної безпеки.

Примітно, що особливого значення набуває формування прикладних підходів до виявлення та нейтралізації факторів, що безпосередньо впливають на рівень економічної безпеки підприємств роздрібної торгівлі. Зокрема, найперше можна виокремити критичний вплив збої в логістичних процесах, імпортонасичення внутрішнього ринку, зниження купівельної спроможності населення, кіберризиків та особливо ризиків і загроз, пов'язаних з воєнним станом та нестабільністю зовнішньоекономічних зв'язків. Все це підтверджує пріоритетність прикладного бачення механізмів як стратегічного, так і оперативного та тактичного зміцнення економічної безпеки, що дозволяє підприємствам роздрібної торгівлі підвищувати гнучкість, адаптивність і забезпечувати стійкий динамічний розвиток.

Актуальність дослідження факторів зміцнення економічної безпеки підприємств роздрібної торгівлі зумовлюється також високим рівнем невизначеності впливу сучасних тенденцій, до яких підприємствам доводиться постійно адаптуватися, що потребує формування фундаментального науково-практичного базису для обґрунтування інтенсивності змін та прогнозування очікуваних результатів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Економічна безпека є об'єктом численних наукових досліджень, у яких обґрунтовуються напрями її зміцнення, вибору аналітичних підходів оцінювання та ін. Так, А. Лисенко та Д. Грабар наголошують на багатогранності та взаємозалежності економічної безпеки підприємства з низкою економічних категорій [1, с. 101—109].

На формуванні механізму зміцнення економічної безпеки з урахуванням управління ресурсами, особливо в умовах кризових явищ, що безпосередньо стосується сфери роздрібної торгівлі, акцентують увагу М. Кривдик та Є. Рудніченко [2, с. 542—548]. Згідно важливості ресурсного забезпечення, С. Мельник та інші визначають вагомість інформаційного забезпечення безпекової діяльності підприємств, підкреслюючи роль сучасних цифрових інструментів у моніторингу ризиків і прийнятті управлінських рішень [3, с. 84—87].

Посилена увага науковців приділяється аспект впливу інновацій та технологій на економічну безпеку підприємств роздрібної торгівлі. Так, К. Жадько та О. Остапчук пропонують напрями посилення економічної безпеки інноваційних підприємств, що може бути адаптовано до роздрібної торгівлі через упровадження технологічних новацій [4, с. 323—329]. Також серед наукових досліджень й виділяється актуальне значення фінансових аспектів, Р. Лупак та інші обґрунтовують необхідність зміцнення фінансово-економічної безпеки підприємств стратегічних галузей як складової загальнонаціональної системи економічної безпеки [5, с. 31—37].

Серед низки наукових підходів доречно виділити ті, що обґрунтовують тісноту зв'язків процесів зміцнення економічної безпеки з іншими критеріями діяльності підприємств роздрібної торгівлі. Так, у праці [6] виділяється важливість економічної безпеки і конкурентоспроможності торговельного підприємства та механізмів їх підтримки; авторами праці [7, с. 78—82] розвивається концепція конкурентної стратегії управління потенціалом конкурентоспроможності та зміцнення економічної безпеки.

Примітно, що вагоме місце у зміцненні економічної безпеки займає зовнішньоекономічна складова. Так, В. Чернишов аналізує особливості економічної безпеки зовнішньоекономічної діяльності, що є актуальним і для роздрібної торгівлі в умовах глобалізованих ринків [8, с. 322—329]. Проблеми імпортонасичення внутрішнього ринку України розглядає Р. Лупак, підкреслюючи ризики для підприємницької діяльності та потребу в розробці захисних механізмів [9, с. 45—50].

В умовах воєнних викликів актуалізуються підходи С. Тульчинської та О. Солосіч, які пропонують концептуальні засади зміцнення економічної безпеки підприємництва [10, с. 97—102], а також дослідження І. Токмакової (2023), присвячене питанням економічної безпеки суб'єктів господарювання під час війни [11, с. 88—93].

Окремо потрібно виділити дослідження впливу логістичних та організаційних чинників на економічну безпеку

ку підприємств роздрібною торгівлі. Зокрема, А. Бикова та І. Єфіменко доводять значний вплив логістичних процесів на рівень економічної безпеки підприємств [12, с. 45—50], а А. Бергер і О. Драган аналізують стратегії управління стійким розвитком бізнесу з урахуванням соціально-економічної безпеки [13, с. 45—50]. Не менш важливими є стратегічні аспекти управління діяльністю торговельних підприємств, які розкривають В. Петрук та І. Петрук [14, с. 171—180], О. Іляш та інші [15, с. 7—24], обґрунтовуючи підходи до формування бізнес-стратегії в сучасних умовах.

У підсумку практичне підґрунтя для зміцнення економічної безпеки підприємств роздрібною торгівлі поєднує у собі вплив фінансових, інформаційних, інноваційних, логістичних та інших факторів. Водночас в умо-

вах значної непередбачуваності та посилення викликів і шоків, їх перелік та інтенсивність впливу є динамічні, що підтверджує вагомість подальших науково-прикладних досліджень.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є науково-прикладне обґрунтування факторів зміцнення економічної безпеки підприємств роздрібною торгівлі.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Діяльність підприємств роздрібною торгівлі для забезпечення їх ефективності та стабільного зростання по-

требує враховування низки факторів. Загалом їх перелік насамперед пов'язаний із сукупністю функцій, які характерні для підприємств роздрібною торгівлі. Зокрема, критично важливими є напрями діяльності таких підприємств, що пов'язані із (1) задоволення купівельного попиту та потреб населення, (2) організації посередництва між виробниками та споживачами, (3) інтеграції міжрегіональних, міжгалузевих та інших зв'язків між усіма суб'єктами ринкового середовища, (4) інформаційна підтримка виробників, постачальників та споживачів, (5) збалансування попиту та пропозиції на ринку тощо. Відповідно для зміцнення економічної безпеки менеджменту підприємств роздрібною торгівлі потрібно враховувати комплекс факторів і для адаптації до їхнього впливу і попередження ризиків та загроз доречно управлінські рішення структурувати, що обумовлює виділення таких складових економічної безпеки, як фінансово-інвестиційна, маркетингова, логістична, інформаційно-аналітична, інноваційно-технологічна, інтелектуально-кадрова (рис. 1).

Так, фінансово-інвестиційна складова економічної безпеки підприємств роздрібною торгівлі включає такі ключові фактори, як ділова активність, динамічність рентабельності, оптимізація витрат та доступність до джерел фінансування. Відповідно за сприятливих умов їхній вплив стимулює підвищення фінансової стійкості

Складові	Ключові фактори	Очікувані результати	
		стимулятори	дестимулятори
Фінансово-інвестиційна	* ділова активність; * динамічність рентабельності; * оптимізація витрат; * доступність до джерел фінансування	* підвищення фінансової стійкості; * покращення інвестиційної привабливості; * розширення доступу до джерел фінансування	* погіршення фінансової стабільності; * зниження інвестиційної активності; * дефіцит обігових коштів
Маркетингова	* формування споживчого попиту; * динаміка асортиментної політики; * рівень клієнтоорієнтованості; * ефективність просування товарів	* зростання обсягів продажу та частки ринку; * підвищення лояльності та довіри споживачів; * покращення конкурентних позицій	* посилення конкурентного тиску; * втрата частини клієнтів; * слабка адаптивність до ринкових змін; * недостатня диверсифікація асортиментної політики
Логістична	* диверсифікація каналів постачань; * якість управління товарними запасами; * рівень оптимізації транспортних витрат; * виконання вимог доставки товарів	* безперервність торговельних процесів; * скорочення логістичних витрат; * підвищення ефективності ланцюга товарних поставок	* перебої у постачанні; * утворення дефіциту чи надлишку товарних запасів; * зростання логістичних витрат; * послаблення якості обслуговування клієнтів
Інформаційно-аналітична	* якість та достовірність даних; * оперативність і регулярність моніторингу ринку; * рівень інформаційного захисту; * ефективність цифрової аналітики	* підвищення точності та достовірності прогнозів; * своєчасне виявлення ризиків та загроз; * покращення якості комунікації та координації	* спотворення інформації та нестача достовірних даних; * кіберзагрози; * витіки конфіденційної інформації; * прийняття помилкових управлінських рішень
Інноваційно-технологічна	* рівень автоматизації бізнес-процесів; * інтенсивність цифровізації; * упровадження нових торговельних технологій; * використання e-commerce платформ	* підвищення ефективності торговельно-збутових операцій; * розширення каналів збуту товарів; * покращення якості торговельного обслуговування	* технологічна відсталість; * недостатнє використання онлайн-каналів збуту; * залежність від зовнішньої цифрової інфраструктури
Інтелектуально-кадрова	* кваліфікаційний рівень персоналу; * ефективність системи мотивації; * стабільність кадрового складу; * розвиток професійних компетенцій	* підвищення ефективності та продуктивності праці; * зниження плинності кадрів; * посилення інтелектуалізації праці	* дефіцит кваліфікованих кадрів; * демотивація працівників; * слабкий професійний розвиток персоналу; * погіршення корпоративної культури

Рис. 1. Фактори зміцнення економічної безпеки підприємств роздрібною торгівлі: структурний підхід

підприємства, покращує його інвестиційну привабливість і розширює доступ до фінансових ресурсів. Натомість недоліки організації або слабка реалізація цих факторів може призвести до появи низки ризиків та загроз, як-от погіршення фінансової стабільності, зниження інвестиційної активності та дефіциту обігових коштів, що загрожує ефективності господарської діяльності.

Натомість маркетингова складова економічної безпеки підприємств роздрібної торгівлі охоплює такі процеси як формування споживчого попиту, динамічність асортиментної політики, клієнтоорієнтованість, просування товарів та ін. Їхнє ґрунтовне врахування сприяє зростанню обсягів продажу та частки ринку, підвищенню лояльності й довіри споживачів, а також покращенню конкурентних позицій підприємства. У протилежному випадку, недостатня увага до впливу цих факторів може призвести до посилення конкурентного тиску, втрати частини клієнтів та слабкої адаптивності до змін ринкової кон'юнктури.

Іншою важливою складовою економічної безпеки підприємств роздрібної торгівлі є логістична, яка охоплює диверсифікацію каналів постачань, якість управління товарними запасами, рівень оптимізації транспортних витрат та виконання вимог доставки товарів. Ефективне налагодження таких операцій дозволяє забезпечити безперервність торговельних процесів, скоротити логістичні витрати та підвищити загальну ефективність ланцюга товарних поставок. Натомість недоліки в логістичній сфері призводять до перебоїв у постачанні, утворення дефіциту або надлишку товарних запасів, зростання логістичних витрат та послаблення якості обслуговування клієнтів.

З розвитком та активним впровадженням цифрових розробок посилюється пріоритетність інформаційно-аналітичної складової економічної безпеки підприємств роздрібної торгівлі. У відповідності до такої складової менеджменту досліджуваних підприємств доречно посилити увагу до впливу якості і достовірності даних, оперативності і регулярності моніторингу ринку, інформаційного захисту та ефективності цифрової аналітики. Однозначно, що своєчасне та ефективне використання цих факторів сприяє підвищенню точності прогнозів, пришвидшенню виявлення ризиків і загроз, покращенню комунікації та координації управлінських рішень. І навпаки, їхнє ігнорування або недостатня увага може призвести до спотворення інформації та нестачі достовірних даних, кібератак, витоків конфіденційної інформації та прийняття помилкових управлінських рішень.

Все активніше посилюється залежність підприємств роздрібної торгівлі від ступеня інтеграції провідних інноваційних та технологічних розробок, що робить інноваційно-технологічну складову ключовим елементом економічної безпеки. Зокрема, за такою складовою доречно враховувати вплив процесів автоматизації бізнес-процесів, цифровізації, впровадження нових торговельних технологій та використання е-commerce платформ тощо. Тут доречно притримуватися висновків, що ефективно застосування цих факторів забезпечує підвищення ефективності торговельно-збутових операцій, розширення каналів збуту товарів і покращення якості торговельного обслуговування. Натомість недостатня інтеграція цифрових і технологічних рішень може призвести до технологічної відсталості, обмеженого використан-

ня онлайн-каналів збуту та підвищеної залежності від зовнішньої цифрової інфраструктури.

Досвід багатьох успішних підприємств роздрібної торгівлі підтверджує важливість інтелектуалізації праці та залучення висококваліфікованого персоналу, особливо при вирішенні складних питань зміцнення економічної безпеки. Відповідно активізується пріоритет інтелектуально-кадрової складової, яка включає кваліфікаційний рівень персоналу, ефективність системи мотивації, стабільність кадрового складу та розвиток професійних компетенцій. Однозначно, що спрямована організація позитивного впливу цих факторів забезпечує підвищення ефективності та продуктивності праці, зниження плинності кадрів і посилення інтелектуалізації праці. У протилежному випадку можливі дефіцит кваліфікованих кадрів, демотивація працівників, слабкий професійний розвиток персоналу та погіршення корпоративної культури.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Фактори зміцнення економічної безпеки підприємств роздрібної торгівлі можуть мати різний ступінь впливу, який перш за все залежить від конкретної складової економічної безпеки, кожна з яких визначає пріоритетність окремих факторів та способів адаптації до них. Натомість врахування комплексності їхнього впливу забезпечує системне зміцнення економічної безпеки підприємств роздрібної торгівлі. Зокрема, до таких факторів віднесено ділову активність, динамічність рентабельності, оптимізацію витрат, доступність до джерел фінансування (фінансово-інвестиційна складова), формування споживчого попиту, динаміку асортиментної політики, рівень клієнтоорієнтованості, ефективність просування товарів (маркетингова складова), диверсифікацію каналів постачань, якість управління товарними запасами, рівень оптимізації транспортних витрат, виконання вимог доставки товарів (логістична складова), якість та достовірність даних, оперативність і регулярність моніторингу ринку, рівень інформаційного захисту, ефективність цифрової аналітики (інформаційно-аналітична складова), рівень автоматизації бізнес-процесів, інтенсивність цифровізації, впровадження нових торговельних технологій, використання е-commerce платформ (інноваційно-технологічна складова), кваліфікаційний рівень персоналу, ефективність системи мотивації, стабільність кадрового складу, розвиток професійних компетенцій (інтелектуально-кадрова складова).

Перспективи подальших досліджень мають стосуватися виявлення взаємозв'язків між складовими та розроблення інтегрованих моделей оцінювання впливу визначених факторів на зміцнення економічної безпеки підприємств роздрібної торгівлі, де перевага надаватиметься використанню цифрових технологій та інноваційних розробок.

Література:

1. Лисенко А. О., Грабар Д. О. Аналіз сутності поняття економічної безпеки підприємства. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. 2020. № 1 (24). С. 101—109.

2. Кривдик М., Рудніченко Є. Формування механізму забезпечення економічної безпеки підприємства з урахуванням процесів управління ресурсами в умовах кризи. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences. 2024. № 3. С. 542—548.

3. Мельник С., Равлінко З., Дуфенюк О. Інформаційне забезпечення безпекової діяльності торговельних підприємств: теоретичні основи. Цифрова економіка та економічна безпека. 2024. № 1 (10). С. 84—87.

4. Жадько К., Остапчук О. Економічна безпека інноваційних підприємств: результати оцінки та напрями посилення. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences. 2025. Том 342. № 3 (1). С. 323—329.

5. Лупак Р. Л., Васильців Т. Г., Куницька-Іляш М. В., Березівський Я. П. Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств пріоритетних галузей в системі економічної безпеки держави. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького. Серія економічні науки. 2023. Том 25. № 101. С. 31—37.

6. Лупак Р. Л. Конкурентоспроможність торговельного підприємства та механізм її забезпечення: дис. к.е.н. Львів: Львівська комерційна академія, 2008. 230 с.

7. Бшарат Н. Теоретичні засади концепції конкурентної стратегії управління потенціалом конкурентоспроможності торговельних підприємств. Економіка та держава. 2019. № 9. С. 78—82.

8. Чернишов В. Економічна безпека зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Економіка та суспільство. 2021. Вип. 24. С. 322—329.

9. Лупак Р. Л. Розвиток підприємництва в умовах імпортонасичення внутрішнього ринку України. Підприємництво і торгівля. 2018. Вип. 22. С. 136—142.

10. Тульчинська С. О., Солосіч О. С. Концептуальні засади забезпечення економічної безпеки підприємництва в умовах воєнного стану. Науковий погляд: економіка та управління. 2022. № 3 (79). С. 97—102.

11. Токмакова І. В. Економічна безпека суб'єктів господарювання в умовах війни. Via Economica. 2023. Вип. 3. С. 88—93.

12. Бикова А., Єфіменко І. Вплив логістичних процесів на економічну безпеку організації. Цифрова економіка та економічна безпека. 2024. № 2 (11). С. 45—50.

13. Бергер А., Драган О. Стратегії управління стійким розвитком підприємств в умовах дотримання соціально-економічної безпеки. Розвиток міста. 2025. № 1 (05). С. 7—17.

14. Петрук В. А., Петрук І. Р. Формування стратегії бізнесу торговельних підприємств у сучасних умовах підприємництва. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. 2018. Вип. 2. С. 171—180.

15. Ilyash O., Lupak R., Vasylytsiv T., Hetmanskyi V. Models of efficiency of functioning in trading enterprises under conditions of economic growth. Bulletin of Geography. Socio-economic Series. 2021. № 51. P. 7—24.

References:

1. Lysenko, A.O., and Grabar, D.O. (2020), "Analysis of the essence of the concept of economic security of an enterprise", Problemy i perspektyvy rozvytku pidpryyemnytstva, vol. 1 (24), pp. 101—109.

2. Kryvdyk, M., and Rudnichenko, E. (2024), "Formation of a mechanism for ensuring the economic security of an enterprise taking into account resource management processes in times of crisis", Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences, vol. 3, pp. 542—548.

3. Melnyk, S., Ravlinko, Z., and Dufenyuk, O. (2024), "Information provision of security activities of commercial enterprises: theoretical foundations", Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka, vol. 1 (10), pp. 84—87.

4. Zhadko, K., and Ostapchuk, O. (2025), "Economic security of innovative enterprises: assessment results and directions of strengthening", Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences, vol. 342, no. 3 (1), pp. 323—329.

5. Lupak, R.L., Vasylytsiv, T.G., Kunytska-Ilyash, M.V., and Berezivskyi Y.P. (2023), "Ensuring the financial and economic security of enterprises of priority industries in the system of economic security of the state", Naukovyy visnyk L'vivskoho natsional'noho universytetu vetrynarnoyi medytsyny ta biotekhnolohiy im. S. Z. Gzhyts'koho. Seriya ekonomichni nauky, vol. 25, no. 101, pp. 31—37.

6. Lupak, R.L. (2008), "Competitiveness of a commercial enterprise and the mechanism of its provision", dissertation, candidate of economic sciences, Lviv Commercial Academy, Lviv, Ukraine.

7. Bsharat, N. (2019), "Theoretical foundations of the concept of a competitive strategy for managing the competitiveness potential of commercial enterprises", Ekonomika ta derzhava, vol. 9, pp. 78—82.

8. Chernyshov, V. (2021), "Economic security of foreign economic activity of enterprises", Ekonomika ta suspil'stvo, vol. 24, pp. 322—329.

9. Lupak, R.L. (2018). "Development of entrepreneurship in the conditions of import saturation of the domestic market of Ukraine", Pidpryyemnytstvo i torhivlya, vol. 22, pp. 136—142.

10. Tulchynska, S.O., and Solosich, O.S. (2022), "Conceptual principles of ensuring the economic security of entrepreneurship in martial law", Naukovyy pohlyad: ekonomika ta upravlinnya, vol. 3 (79), pp. 97—102.

11. Tokmakova, I.V. (2023), "Economic security of business entities in wartime", Via Economica, vol. 3, pp. 88—93.

12. Bykova, A., and Efimenko, I. (2024), "The impact of logistics processes on the economic security of an organization", Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka, vol. 2 (11), pp. 45—50.

13. Berger, A., and Dragan, O. (2025), "Strategies for managing sustainable development of enterprises in the context of maintaining socio-economic security", Rozvytok mista, vol. 1 (05), pp. 7—17.

14. Petruk, V.A., and Petruk, I.R. (2018), "Formation of business strategy of commercial enterprises in modern conditions of entrepreneurship", Visnyk Natsional'noho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannya. Ekonomichni nauky, vol. 2, pp. 171—180.

15. Ilyash, O., Lupak, R., Vasylytsiv, T., and Hetmanskyi, V. (2021), "Models of efficiency of functioning in trading enterprises under conditions of economic growth", Bulletin of Geography. Socio-economic Series, vol. 51, pp. 7—24.

Стаття надійшла до редакції 26.09.2025 р.